

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Кафедра обліку і аудиту**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ**

КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

**з навчальної дисципліни
«Аналіз господарської діяльності»
для студентів спеціальності: 6.030509 «Облік і аудит» з
напрямку підготовки 0305 «Економіка і підприємництво»,
рівень підготовки – бакалавр**

Ужгород, 2016 рік

УДК: 657+336.221 (076)
ББК: У052.2р +У261.711р
М 54

Методичні рекомендації до написання курсового проекту з навчальної дисципліни «Аналіз господарської діяльності» для студентів спеціальності 6.030509 «Облік і аудит» з напряму підготовки «економіка і підприємництво», рівень підготовки – бакалавр з напряму підготовки «Економіка і підприємництво». /Укладачі: Даньків Й.Я., Ганусич В.О. – Ужгород: ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2016. – 69с.

Рецензенти:

Член-кореспондент НАН України, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, менеджменту та маркетингу ДВНЗ «Ужгородський національний університет» **Мікловда Василь Петрович;**

Кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та аудиту ДВНЗ «Ужгородський національний університет» **Вакаров Василь Михайлович.**

Відповідальний за випуск: Даньків Йосип Якимович - професор, завідувач кафедри обліку та аудиту ДВНЗ «Ужгородський національний університет», кандидат економічних наук.

Навчально-методичне видання розроблене з метою забезпечення студентів методичними рекомендаціями щодо написання курсового проекту з дисципліни «Аналіз господарської діяльності». Методичні рекомендації розраховані на студентів денного та заочного відділень економічного факультету ДВНЗ "Ужгородський національний університет", що навчаються за спеціальністю 6.030509 «Облік і аудит»

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Етапи виконання курсового проекту	6
1.1. Вибір теми курсового проекту	6
1.2. Вибір об'єкту дослідження	7
1.3. Опрацювання літератури та складання змісту курсового проекту	7
1.4. Написання і оформлення курсового проекту	11
1.5. Здача і реєстрація курсового проекту на кафедрі	12
1.6. Перевірка курсового проекту науковим керівником	13
1.7. Процедура захисту курсового проекту	13
2. Структура курсового проекту	14
3. Правила оформлення курсового проекту	17
4. Критерії оцінювання курсового проекту	25
5. Тематика курсових проектів	27
Список рекомендованої літератури	31
Додатки:	37
Додаток А. Взірець заяви на затвердження теми курсового проекту	
Додаток Б. Взірець завдання на курсовий проект студента	
Додаток В. Взірець оформлення титульної сторінки курсового проекту	
Додаток Г. Взірець реферату курсового проекту	

ВСТУП

Для становлення та закріплення професійних здібностей студентів-економістів велике значення має формування в них аналітичних навичок. Тому важливим елементом навчального плану студентів спеціальності „Облік і аудит” є виконання курсового проекту з дисципліни „Аналіз господарської діяльності”. Курсовий проект є однією із форм самостійного наукового дослідження студентів, забезпечує закріплення, поглиблення та узагальнення знань, отриманих в процесі вивчення курсу “ Аналіз господарської діяльності ”.

Метою написання курсового проекту – є поглиблення теоретичних знань з аналізу господарської діяльності, набуття студентами досвіду аналітичного дослідження, застосування вивчених теоретичних положень у вирішенні конкретних економічних завдань покращення діяльності реального суб’єкта господарювання.

Завданнями написання курсового проекту є:

- набуття навичок роботи з науковою літературою, підручниками та навчальними посібниками, обрання на їх основі стратегії аналітичного дослідження: переліку аналітичних процедур, які мають бути виконані для отримання достовірних результатів аналізу та розробки на їх основні пропозицій по покращенню діяльності підприємства;

- набуття навичок роботи з документацією та звітністю реального підприємства, обрання кола показників, необхідних для проведення аналітичного дослідження за обраною темою. Цей навичок знадобиться студентам під час проходження переддипломної практики та написання дипломних робіт бакалавра;

- визначення кінцевої мети дослідження та завдань, які треба вирішити для її досягнення;

- дослідження та описання теоретичних положень обраної теми;

- проведення розрахунку показників за даними реального підприємства та дослідження причинно-наслідкових зв’язків між

ними;

- виявлення резервів покращення результатів діяльності через ефективніше використання наявних фінансових, матеріальних та трудових ресурсів, більш повного використання робочого часу (залежно від теми дослідження);

- розробка та обґрунтування заходів щодо впровадження виявлених резервів на підприємстві.

Методичні матеріали розроблені на підставі Закону України “Про освіту” та Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах.

1. ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

Виконання та захист курсового проекту здійснюється відповідно до затвердженого кафедрою графіка, що регламентує термін вибору теми, погодження плану, подання проекту на кафедру та його захисту.

Виконання курсового проекту передбачає такі етапи:

1. Ознайомлення з тематикою курсових проектів, вибір теми і реєстрація її на кафедрі.
2. Вибір об'єкта дослідження (робота має бути виконана за даними реального підприємства).
3. Опрацювання літератури та складання змісту курсового проекту.
4. Написання і оформлення проекту.
5. Здача і реєстрація курсового проекту на кафедрі.
6. Перевірка проекту науковим керівником.
7. Процедура захисту курсового проекту.

1.1. Вибір теми курсового проекту.

Першим етапом виконання курсового проекту є вибір теми. Студенти стаціонару вибирають тему проекту самостійно, відповідно до переліку тем, визначеного кафедрою обліку і аудиту. Тематика курсових проектів наведена нижче, ця тематика щороку переглядається, доповнюється і має рекомендаційний характер.

Про обрану тему студент повідомляє на кафедру, тема реєструється і призначається науковий керівник роботи. Для вибору і затвердження теми курсового проекту необхідно написати заяву на ім'я завідувача кафедри обліку та аудиту (див. додаток А).

Студенти заочної форми навчання здійснюють вибір теми з урахуванням своєї практичної діяльності, але також згідно з тематикою, визначеною кафедрою. Якщо студент самостійно обрав власну тему дослідження, то він повинен написати заяву

на ім'я завідувача кафедри. У заяві слід зазначити назву обраної теми і обґрунтувати її вибір. У цьому разі запропонована тема підлягає розгляду та затвердженню на засіданні кафедри.

В академічній групі теми не повинні повторюватись.

1.2. Вибір об'єкту дослідження.

Об'єктом дослідження курсового проекту має бути реальний суб'єкт господарювання. Це може бути підприємство (незалежно від форми власності та виду діяльності), фінансово-кредитна чи бюджетна установа. Обов'язковою умовою є відповідність теми дослідження та виду діяльності обраного об'єкту (підприємства чи установи).

Для дослідження тем з аналізу ефективності використання ресурсів чи діяльності конкретної галузі може обиратися лише таке підприємство, де наявні види ресурсів чи види діяльності, передбачені темою. Наприклад, тема по аналізу виробничої діяльності не може досліджуватися на базі торгового підприємства, для виконання тем по аналізу використання основних засобів необхідно обирати підприємство, де є власні (чи орендовані на правах фінансової оренди) основні засоби, причому вони представлені в достатньому асортименті та активно використовуються для забезпечення основної діяльності. Крім того, переліком передбачено ряд тем галузевої спрямованості, які охоплюють сільське господарство, торгівлю, туризм, зовнішньоекономічну діяльність, громадське харчування, будівництво, діяльність бюджетних та фінансово-кредитних установ.

Об'єкт дослідження та можливість виконання на його базі обраної теми курсового проекту окремо погоджується з науковим керівником.

1.3. Опрацювання літератури та складання змісту курсового проекту.

Після затвердження теми і вибору об'єкту дослідження студент складає проект завдання на виконання курсового

проекту (див. додаток Б), погоджує його з науковим керівником і кінцевий узгоджений варіант завдання подає на затвердження завідувачу кафедри.

Зміст проекту складають в процесі ознайомлення зі спеціальною літературою та залежно від об'єкта дослідження. Написання курсового проекту вимагає ретельного вивчення підручників, посібників, монографій, статей у наукових журналах і періодичній пресі. У список використаної літератури включають ті літературні джерела, які вивчені студентом і на які є посилання в тексті роботи. В роботі не допускається копіювання текстів опрацьованої літератури, крім цитат на які є посилання в списку літератури.

Після опрацювання літератури і знайомства з інформаційною базою студент складає зміст курсового проекту. Він повинен передбачати послідовне, логічне взаємопов'язане викладення результатів дослідження.

В курсовому проекті студент має:

- провести комплексний аналіз діяльності обраного підприємства за переліком обов'язкових показників;
- провести глибокий аналіз показників діяльності з обраної теми з визначенням причинно-наслідкових зв'язків між показниками, побудовою факторних моделей, аналізом впливу факторів на результативні показники та визначенням резервів.

При формулюванні висновків і пропозицій по темі дослідження обов'язково враховуються результати комплексного аналізу.

Для того, щоб провести комплексний аналіз діяльності обраного підприємства, студент має скласти ***Розрахунково-аналітичну частину курсового проекту***, яка подається в кінці (після усіх розділів та додатків). Розрахунково-аналітична частина складається з переліку обов'язкових таблиць, наведених нижче. Основні результати розрахунків описуються в основній частині проекту у спеціальному розділі (або параграфі), який має носити відповідну назву: ***Комплексний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства.***

Зміст роботи може бути простим або розширеним.

Простий зміст складатиметься із 3-5 розділів:

- у першому розділі необхідно розкрити теоретичні положення досліджуваної теми та організацію економічного аналізу;

- наступні один чи два розділи – основна частина, де описується методика аналізу та проводиться, з початку, комплексний аналіз об'єкту, а потім – докладніший аналіз показників за досліджуваною темою, визначаються резерви підвищення ефективності діяльності;

- останні один чи два розділи – пропозиції студента за результатами проведеного аналізу про комплексне використання виявлених резервів.

Орієнтовний зміст курсового проекту на тему „Аналіз формування та виконання виробничої програми”.

Вступ

1. *Зміст, завдання та інформаційне забезпечення аналізу виробничої програми.*

2. *Комплексний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства.*

3. *Аналіз можливостей формування портфеля замовлень та розробка виробничої програми підприємства.*

4. *Аналіз виконання плану випуску продукції та факторів, що спричинили відхилення від виробничої програми*

5. *Визначення резервів підвищення обсягів виробництва у майбутньому, розробка заходів щодо їх впровадження.*

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

Розширений зміст складатиметься із трьох розділів, кожен з яких розбивається на 2-3 параграфи. Перший розділ – теоретичний, у другому розглядається методика аналізу та проводяться розрахунки, у третьому – визначаються резерви підвищення ефективності діяльності та пропонуються заходи щодо їх впровадження.

Орієнтовний зміст курсового проекту на тему „Аналіз інтенсивності та ефективності використання основних засобів підприємства”.

Вступ

Розділ 1. Теоретичні основи аналізу ефективності використання основних засобів підприємства.

1.1. Зміст та класифікація основних засобів.

1.2. Завдання та джерела аналізу ефективності використання основних засобів.

Розділ 2. Методика аналізу інтенсивності та ефективності використання основних засобів.

2.1. Комплексний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства

2.2. Факторний аналіз фондіввіддачі та рентабельності капіталу, вкладеного в основні засоби.

2.3. Аналіз повноти використання фонду часу роботи обладнання.

Розділ 3. Шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства за рахунок кращої експлуатації основних засобів.

3.1. Комплексне зведення резервів зростання обсягу виробництва за рахунок підвищення ефективності та інтенсивності використання основних засобів.

3.2. 3.3. Заходи щодо впровадження резервів підвищення результатів діяльності за рахунок кращої експлуатації основних засобів.

Висновки

Список використаних джерел

Додатки

1.4. Написання і оформлення курсового проекту.

Написання курсового проекту, як будь-якого наукового, дослідження має починатися з опрацювання літератури та написання теоретичного розділу. В першому теоретичному розділі студент має розкрити визначення основних положень, якими оперуватиме в наступних розділах дослідження, огляд літератури (з посиланням на джерело). В результаті, студент має глибоко зрозуміти теоретичні положення досліджуваної теми та розробити стратегію аналізу діяльності обраного підприємства, яка передбачатиме:

- вивчення фінансової звітності підприємства, як основного джерела інформації про фінансовий стан та фінансові результати діяльності. Фінансова звітність має вивчатися незалежно від обраної теми, оскільки акумулює у собі інформацію про всі види наявного майна та відображає результати від усіх видів діяльності, без врахування яких неможливо сформулювати адекватні висновки та пропозиції про будь-який напрямок роботи або ефективність використання ресурсів;

- обрання джерел інформації про підприємство (планово-нормативних документів, даних аналітичного та синтетичного обліку, статистичних звітів), які містять показники, необхідні для проведення аналізу по обраній темі;

- систематизація обраних показників та визначення взаємозв'язків між ними, побутова детермінованих та стохастичних факторних моделей;

- розробка методики проведення аналізу по темі як сукупності аналітичних процедур, які необхідно виконати для отримання повних та комплексних результатів з теми дослідження.

- побудова макету таблиць для розміщення як вихідних показників, так і результатів розрахунків, у зручній для сприйняття формі.

Після повного усвідомлення кінцевої мети, завдань та процедур, які необхідно виконати для їх досягнення, студент

приступає до виконання аналітичної частини роботи.

Всі показники і розрахунки по тексту роботи для зручності узагальнюються в аналітичні таблиці. Обов'язково наводяться формули, які застосовувалися для визначення тих чи інших показників.

За результатами аналізу формулюються висновки, які необхідно наводити після кожної аналітичної таблиці чи розрахунку. Вони мають розкривати зміст розрахованих показників, необхідно дати оцінку їх рівня, динаміки, якщо необхідно, структури.

Обов'язково досліджуються причинно-наслідкові зв'язки між показниками. Для цього використовують прийоми елімінування або інші методи факторного аналізу. У висновках вказуються конкретні причини формування та зміни основних результативних показників.

На наступному етапі розраховуються резерви підвищення ефективності діяльності, покращення результативних показників залежно від теми роботи. Для забезпечення вимоги щодо комплексності економічного аналізу, важливо дослідити вплив основних результативних показників з теми дослідження на фінансові результати та фінансовий стан.

Заключним етапом написання курсового проекту є розробка заходів для впровадження виявлених резервів, підвищення ефективності використання ресурсів, покращення виробничих показників та фінансових результатів на досліджуваному підприємстві.

Структура та оформлення проекту має відповідати встановленим кафедрою вимогам.

1.5.3. Задача і реєстрація курсового проекту на кафедрі

Готовий курсовий проект подається на перевірку науковому керівнику згідно затвердженого графіку. Після перевірки науковий керівник проводить консультацію із студентом стосовно зауважень та помилок, пояснює йому вимоги до оформлення проекту та процедури захисту.

Прошитий курсовий проект повинен бути зданий на кафедру обліку та аудиту згідно графіку навчального процесу за 10 днів до початку екзаменаційної сесії. Після зазначеного терміну роботи приймаються тільки з дозволу декана факультету.

Після надходження проекту він направляється на рецензування.

Допущені до захисту курсові проекти підлягають розгляду на відкритому засіданні предметної комісії кафедри.

1.6. Перевірка курсового проекту науковим керівником.

Отриманий на перевірку курсовий проект науковий керівник має перевірити протягом 7-10 днів. Перевірці підлягають:

- узгодженість змісту проекту із планом та темою, повнота розкриття теми;
- відповідність показників підшитим у додатки документам з підприємства;
- повнота розкриття теоретичних положень та наукова цінність роботи;
- правильність проведення розрахунків;
- практична цінність висновків та пропозицій для підприємства;
- відповідність оформлення курсового проекту встановленим вимогам.

1.7. Процедура захисту курсового проекту

Перед захистом курсового проекту студент знайомиться з рецензією, готує до захисту доповідь, з якою виступає перед комісією в розрахунок до 5 хвилин.

На захисті курсового проекту перевіряються знання студентами теоретичних положень і практичного матеріалу та самостійність виконаної роботи. Під час захисту студент повинен викласти основні положення проекту, відповісти на

питання членів комісії. Курсовий проект оцінюється за 100-бальною системою. Загальна оцінка визначається на підставі рецензії та результатів захисту і оформляється відомостями.

Незадовільно виконаний проект повертається студенту для повного або часткового доопрацювання у відповідності до рецензії керівника. При повторній здачі курсового проекту обов'язково додається раніше написана рецензія.

2. СТРУКТУРА КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

Завершений курсовий проект повинен бути зброшурований або підшитий в такій послідовності:

- титульна сторінка;
- реферат
- зміст;
- вступ;
- основна частина (містить всі розділи роботи);
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки;
- розрахунково-аналітична частина.

Першою сторінкою курсового проекту є титульний аркуш (Додаток В), який включають до загальної нумерації. Сторінка на титульному аркуші не нумерується.

На другій сторінці наводиться реферат (додаток Г).

На третій сторінці подається зміст курсового проекту, який містить найменування та нумерацію початкових сторінок вступу, усіх розділів і підрозділів, висновків, списку використаної літератури та додатків.

Вступ розкриває сутність і стан наукової проблеми (задачі) та її значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. У вступі необхідно розкрити наступні елемент:

- актуальність дослідження обраної теми;
- аналіз основних публікацій з теми дослідження з

посиланням на авторів, які внесли найбільш вагомий внесок у дослідження даної теми;

- мета написання курсового проекту (формулюється виходячи з теми дослідження);
- завдання проекту, які мають розкрити мету дослідження (сформулювати 4-6 завдань згідно плану);
- об'єкт дослідження (описати декількома реченнями особливості діяльності обраного підприємства чи установи);
- визначити методи дослідження;
- дати коротку характеристику структури і змісту курсового проекту.

Основна частина

Основна частина, як правило, складається із трьох розділів. Але кількість розділів може бути збільшена, якщо це сприятиме більш повному розкриттю теми.

В кінці кожного розділу (питання) курсового проекту формулюють висновки із стислим викладенням наведених у цьому розділі (питанні) наукових і практичних результатів, що дає змогу вивільнити загальні висновки від другорядних подробиць.

В першому розділі розглядається економічна суть обраної теми об'єкту дослідження, дається огляд літератури, студент окреслює основні завдання аналізу за обраною проблемою. Наводиться ґрунтовне пояснення понять, якими студент оперуватиме в процесі аналізу в наступних розділах роботи, проводиться їх класифікація; описуються та класифікуються джерела дослідження. Розкриваються всі елементи організації економічного аналізу.

В другому розділі наводиться методика аналізу та безпосередньо проводиться економічний аналіз показників з обраної теми, а також комплексний аналіз діяльності підприємства. Вихідні показники та результати розрахунків оформлюють в аналітичні таблиці. Після кожної таблиці чи розрахунку наводиться ґрунтовне пояснення одержаних результатів.

У третьому розділі - узагальнюються виявлені резерви та розробляються заходи, які дозволять підвищити ефективність діяльності підприємства через їх використання. Пропозиції можуть стосуватися покращення організації виробництва та праці; більш повного та економного використання фінансових, матеріальних та трудових ресурсів; обґрунтованого впровадження новітніх технічних та технологічних рішень. Обов'язково необхідно визначити ефект від впровадження цих заходів, а саме можливість підвищення обсягів виробництва, фінансових результатів, фінансової стійкості.

У **висновках** узагальнюються результати теоретичних та практичних досліджень. особливу увагу треба приділити висновкам за результатами комплексного та тематичного аналізу діяльності підприємства та пропозиціям по підвищенню ефективності діяльності. Обсяг висновків і пропозицій – до 2-3 сторінок.

Список використаних джерел може формуватися як в порядку згадування джерел у тексті, так і за алфавітом. Показником якості виконаної роботи є достатня кількість використаних джерел і посилання на них по тексту, тому рекомендується в курсовому проекті привести як мінімум 30-40 найменувань різних джерел.

У **додатки** виносяться рисунки, таблиці, які займають більше однієї сторінки, інший довідковий матеріал. Важливою складовою додатків до курсового проекту з економічного аналізу є копії звітів та документації підприємства, дані яких використовувалися студентом в процесі аналізу.

До основного обсягу курсового проекту додатки не включаються. При наявності більше як одного додатку вони нумеруються арабськими цифрами (без знаку №), наприклад: "Додаток 1" і т.д. або літерами в алфавітному порядку, за винятком літер "Г", "Г'", "Е", "Є", "І", "И", "Й", "Ї", "З", "О", "Ч", "Б", "Я", наприклад, "Додаток А", "Додаток Б". Нумерація сторінок, на яких подаються додатки, повинна бути наскрізною і

продовжувати загальну нумерацію сторінок основного тексту. Зв'язок основного тексту з додатками здійснюється через посилання наступного вигляду " додат. (номер або літера)".

Розрахунково-аналітична частина курсового проекту складається з переліку обов'язкових таблиць. Таблиці з показниками та методика їх розрахунку наведена у додатку . Аналізу підлягають дані за звітний та попередній рік з обчисленням абсолютних і відносних відхилень.

Робота з написання розрахунково-аналітичної частини складається з наступних етапів:

- визначення вихідних показників за даними обраного підприємства;

- розрахунок похідних показників за наведеними формулами. При оформленні результатів формули та розрахунок показників наводити не слід. Достатньо занести у таблиці отримані значення;

- висновки за результатами комплексного аналізу наводяться в основній частині роботи у розділі ***Комплексний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства.***

Вітається складання графіків та діаграм для кращої ілюстрації результатів комплексного аналізу.

3.ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

Курсовий проект повинен мати обсяг 30-35 сторінок друкованого тексту.

Курсовий проект друкують за допомогою комп'ютера на одній стороні аркушу білого паперу формату А4 (210x297 мм) через 1,5 міжрядкових інтервали до 30-32 рядків на сторінці. Мінімальна висота шрифту 1,8 мм. Можна також використати папір форматів у межах від 203x288 до 210x297 мм і подати таблиці та ілюстрації на аркушах формату А3. Текст необхідно писати, залишаючи береги таких розмірів: лівий - 30 мм, правий - 10 мм, верхній і нижній - 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка (тонер) - чорного кольору

середньої жирності. Щільність тексту роботи повинна бути однакова.

Вписувати в текст курсового проекту окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки можна чорнилом, тушшю, пастою тільки чорного кольору, при цьому щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності, які виявилися в процесі написання курсового проекту, можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагменту малюнка) машинописним способом.

Заголовки структурних частин курсового проекту "Зміст", "Перелік умовних скорочень", "Вступ", "Розділ", "Висновки", "Список використаних джерел", "Додатки" друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

Відстань між заголовком (за виключенням заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 2-3 інтервалам.

Кожну структурну частину курсового проекту (вступ, розділ, висновки по роботі у цілому, перелік використаних джерел, додатки) треба починати з нової сторінки.

Список використаної літератури повинен складати 30-40 найменувань.

3.1. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака N.

Першою сторінкою курсового проекту є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, а на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не нумерують. Номер розділу ставлять після слова "Розділ", після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: "2.3." (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в курсовому проекті безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці.

Ілюстрації і таблиці, які розміщені на окремих сторінках курсового проекту, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, малюнок або креслення, розміри якого більше формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або у додатках.

Ілюстрації позначають словом "Рис." і нумерують послідовно в межах розділу, за виключенням ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка.

Наприклад:

Рис.1.2. (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в курсовому проекті подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис "Таблиця" із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: "Таблиця 1.2." (друга таблиця першого розділу).

При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово "Таблиця" і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова "Продовження табл." і вказують номер таблиці, наприклад: "Продовження табл.1.2".

Формули в курсовому проекті нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Примітки до тексту і таблиць, в яких вказують довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах одної сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова "Примітки" ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...
2. ...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова "Примітка" ставлять крапку.

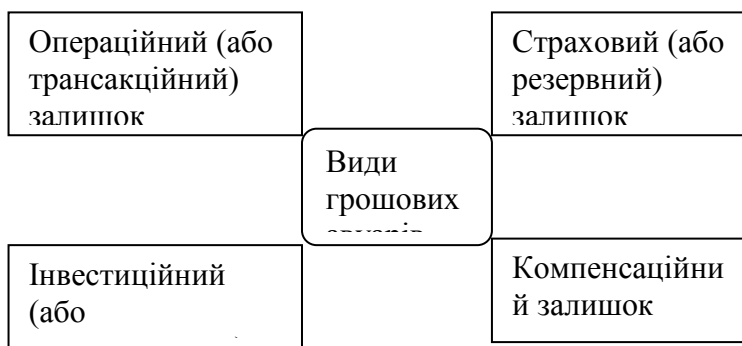
3.2.Ілюстрації (рисунок, таблиці)

Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення (електрографічне копіювання, мікрофільмування). Ілюстрації повинні бути виконані чорнилом, тушшю або пастою чорного кольору на білому непрозорому папері.

В курсовому проекті слід застосовувати лише штрихові ілюстрації і оригінали фотознімків. Фотознімки розміром

меншим за формат А4 повинні бути наклеєні на стандартні аркуші білого паперу формату А4.

Ілюстрації повинні мати назву, яку розміщують після номера ілюстрації. При необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий текст). Наприклад, так може бути оформлено наступну ілюстрацію до першого розділу курсової роботи (рис. 1.1):

Рис. 3.1. Основні види грошових авуарій, які формуються в складі оборотних активів.

Цифровий матеріал повинен узагальнюватися у вигляді таблиць. Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку курсової роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах однієї сторінки. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, в другому випадку - боковик.

Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами "Те ж", а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не слід. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прокреслення.

Аналітична таблиця може бути побудована таким чином:

Таблиця 3.1.

Динаміка факторів формування чистого грошового потоку від операційної діяльності ПП „Гармонія” за прямим методом, тис. грн¹

Показники	Умовні позначення	2015 р.	2016 р.	Відхилення, (+,-)	
				Абсолютне	Відносне, %
Чистий грошовий потік від операційної діяльності	ЧГПод	+50,8	+10,2	-40,6	-79,92
Грошові кошти, отримані від реалізації товарів	Р	474,3	52,9	-421,4	-88,8
Грошові кошти, сплачені за придбання товарів	Пр	399,5	33,1	-366,4	-91,7
Сума виплаченої заробітної плати та внесків на соціальне страхування	ЗП	8,4	5,7	-2,7	-32,14
Сума податкових платежів	П	4,0	2,3	-1,7	-42,5
Інші виплати у процесі операційної діяльності	ІВ	11,6	1,6	-10,0	-86,2

¹ – Таблиця складена за даними Звіту про рух грошових коштів ПП „Гармонія” за 2016 р.

Різноманітні розрахунки для зручності сприйняття також можуть бути узагальнені в таблиці, наприклад розрахунки впливу факторів методом абсолютних відхилень:

Таблиця 3.2.
Аналіз впливу факторів на зміну фондівдачі
за детермінованою факторною моделлю: $\Phi = \text{ПВ}_a \cdot$
 $\text{ПВ}_m \cdot \Phi_m$

Зміна фондівдачі за рахунок факторів:	Формула	Розрахунок	Значення, грн
- питомої ваги активної частини основних засобів	$\Delta \Phi^{\text{ПВ}_a} = \Delta \text{ПВ}_a \cdot \text{ПВ}_m^0 \cdot \Phi_m^0$	$0,05 \cdot 0,8 \cdot 2,5$	+0,1
- питомої ваги машин і обладнання в активній частині основних засобів	$\Delta \Phi^{\text{ПВ}_m} = \text{ПВ}_a^1 \cdot \Delta \text{ПВ}_m \cdot \Phi_m^0$	$0,8 \cdot 0,1 \cdot 2,5$	+0,2
- фондівдачі машин і обладнання	$\Delta \Phi^{\Phi_m} = \text{ПВ}_a^1 \cdot \text{ПВ}_m^1 \cdot \Delta \Phi_m$	$0,8 \cdot 0,9 \cdot (-0,5)$	-0,36
Перевірка: $\Delta \Phi = \Phi^1 - \Phi^0 = \Delta \Phi^{\text{ПВ}_a} + \Delta \Phi^{\text{ПВ}_m} + \Delta \Phi^{\Phi_m}$			-0,06

3.3. Формули

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова "де" без двокрапки. Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками.

Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (-), множення (x) і ділення (:).

Наприклад, використання формули розрахунку рентабельності капіталу має такий вигляд:

$$P_{\text{ок}} = \frac{\Pi}{OЗ}, \quad (3.1.)$$

де $P_{\text{ок}}$ - рентабельність капіталу, вкладеного в

основні засоби;

$\overline{П}$ – прибуток від основної діяльності;

$\overline{ОЗ}$ - середньорічна вартість основних засобів.

3.5. Посилання

При написанні курсового проекту студент повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в роботі. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання в курсовій роботі.

Посилання в тексті на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком літературних джерел, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, "... у працях [1-7]..."; Управління грошовими активами підприємства здійснюється за наступними основними етапами (рис. 1.5.) [1, с.130-134].

Посилання на ілюстрації в курсовому проекті вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, "рис.1.2".

Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад "... у формулі (2.1)".

На всі таблиці курсового проекту повинні бути посилання в тексті, при цьому слово "таблиця" в тексті пишуть скорочено, наприклад: "... в табл.1.2".

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

Оцінювання курсового проекту здійснюється за 100-бальною системою за наступними її елементами та критеріями:

Елементи оцінки	Критерії	Кількість балів
<i>Оцінюється науковим керівником</i>		
1. Написання основної частини курсового проекту:		
1.1. Обґрунтування актуальності обраної теми дослідження та відповідність логічної побудови проекту поставленим цілям і завданням	Ні – 0 балів Частково – 3 бали Так – 6 балів	0-3-6
1.2. Теоретико-методичний рівень проекту	Ні – 0 балів Частково – 5 балів Так – 10 балів	0-5-10
1.3. Рівень розробки та обґрунтування запропонованих рішень	Ні – 0 балів Частково – 4 бали Так – 8 балів	0-4-8
Разом за розділом 1:	Максимум 24 бали	
2. Написання розрахунково-аналітичної частини курсового проекту:		
Правильність визначення вихідних показників за даними обраного підприємства	Ні – 0 балів Частково – 3 бали Так – 6 балів	0-3-6
Правильність та повнота виконання розрахунків, передбачених методичними положеннями	Ні – 0 балів Частково – 4 бали Так – 8 балів	0-4-8
Якість написання висновків за результатами комплексного аналізу	Ні – 0 балів Частково – 3 бали Так – 6 балів	0-3-6
Разом за розділом 2:	Максимум 20 балів	
3. Організаційні аспекти виконання курсового проекту:		
3.1. Своєчасність виконання окремих етапів регламенту проекту	Невчасно – 0 балів Своєчасно 3 бали	0-3
3.2. Відповідність встановленим вимогам щодо подання та оформлення проекту	Не відповідає – 0 балів Відповідає – 3 бали	0-3
Разом за розділом 3:	Максимум 6 балів	
Оцінка наукового керівника	Максимум 50 балів	
<i>Оцінюється комісією по захисту курсового проекту</i>		
4. Якість захисту курсового проекту:		

4.1. Уміння стисло, послідовно й чітко викласти актуальність теми, її мету, завдання, сутність і результати роботи	Ні – 0 балів Частково – 10 балів Так – 20 балів	0-10-20
4.2. Здатність аргументовано захищати свої рекомендації, думки, погляди	Ні – 0 балів Частково – 10 балів Так – 20 балів	0-10-20
4.3. Загальний рівень підготовки студента, володіння культурою презентації, підготовка ілюстративного матеріалу тощо	Ні – 0 балів Частково – 5 балів Так – 10 балів	0-5-10
Разом за розділом 4 Оцінка комісії по захисту курсового проекту		Максимум 50 балів
Курсовий проект в цілому		Максимум 100 балів

5. ТЕМАТИКА КУРСОВИХ ПРОЕКТІВ

1. Аналіз формування та виконання виробничої програми.
2. Аналіз структури, динаміки та асортименту випуску продукції.
3. Аналіз якості виробленої продукції.
4. Аналіз ритмічності виробництва продукції.
5. Факторний аналіз обсягу випуску продукції, визначення резервів його зростання.
6. Аналіз забезпеченості підприємства робочою силою та її впливу на обсяг виробництва.
7. Аналіз використання фонду робочого часу та стану трудової дисципліни на підприємстві.
8. Аналіз фонду оплати праці підприємства.
9. Аналіз продуктивності праці на підприємстві.
10. Аналіз факторів і резервів збільшення випуску продукції за рахунок підвищення продуктивності праці.
11. Аналіз стану, структури та забезпеченості підприємства основними засобами.
12. Аналіз інтенсивності та ефективності використання основних засобів підприємства.
13. Аналіз впливу інтенсивності використання виробничого обладнання на обсяг випуску продукції.
14. Аналіз ефективності амортизаційної політики підприємства.
15. Аналіз використання виробничої потужності підприємства.
16. Факторний аналіз впливу ефективності використання основних засобів на обсяг випуску продукції, визначення можливих резервів зростання.
17. Аналіз забезпеченості підприємства виробничими запасами.
18. Оптимізація розміру і структури виробничих запасів підприємства.
19. Аналіз витрат на постачання і збереження товаро-матеріальних цінностей.

20. ABC та XYZ –аналіз контролю за рухом запасів.
21. Аналіз ефективності впровадження логістики в систему управління запасами.
22. Аналіз ефективності використання виробничих запасів.
23. Аналіз факторів та визначення резервів скорочення собівартості продукції за рахунок підвищення ефективності використання запасів.
24. Аналіз структури та динаміки собівартості продукції підприємства.
25. Аналіз собівартості продукції за статтями витрат та економічними елементами.
26. Факторний аналіз собівартості окремих видів продукції.
27. Порівняльний аналіз впливу різних систем калькулювання собівартості продукції на фінансові результати.
28. Аналіз постійних та змінних витрат підприємства
29. Аналіз витрат за економічними елементами.
30. Аналіз структури та динаміки витрат діяльності.
31. Факторний аналіз граничного рівня витрат.
32. Аналіз структури та динаміки доходів підприємства.
33. Аналіз впливу основних факторів на формування доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).
34. Аналіз формування фінансових результатів підприємства.
35. Аналіз розподілу і використання прибутку.
36. Аналіз показників рентабельності підприємства.
37. Аналіз виробничого та фінансового левериджу.
38. Аналіз нарахування і сплати підприємством податків, зборів та обов'язкових платежів.
39. Аналіз точки беззбитковості через взаємозв'язок „витрати-обсяг-прибуток”.
40. Оптимізація прибутку на основі граничного аналізу.
41. Аналіз обсягів та ефективності інвестиційної діяльності підприємства.
42. Аналіз ефективності фінансових інвестицій підприємства.
43. Оцінка ефективності проектів капітальних інвестицій.

44. Аналіз інноваційної діяльності підприємства.
45. Аналіз ефективності лізингових операцій.
46. Аналіз динаміки і структури бухгалтерського балансу.
47. Аналіз джерел фінансування діяльності підприємства (пасивів) та оптимізація їх структури.
48. Аналіз майнового стану підприємства (активу балансу).
49. Аналіз стану і співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей підприємства.
50. Структурний аналіз активів і пасивів балансу для оцінки його ліквідності.
51. Аналіз платоспроможності підприємства та шляхи її підвищення.
52. Аналіз поточних зобов'язань та платіжної дисципліни підприємства.
53. Аналіз фінансової стійкості підприємства.
54. Діагностика імовірності банкрутства суб'єкта господарювання.
55. Аналіз оборотності оборотних активів та її вплив на результати господарської діяльності.
56. Аналіз ефективності та інтенсивності використання власного капіталу підприємства.
57. Оцінка збалансованості та прогнозування грошових потоків підприємства.
58. Аналіз діяльності підприємства за звітними сегментами.
59. Аналіз підприємницького ризику.
60. Аналіз ефективності використання власного (акціонерного) капіталу.
61. Факторний аналіз рентабельності сукупного капіталу.
62. Аналіз господарської діяльності малого підприємства.
63. Аналіз виробничої діяльності сільськогосподарського підприємства.
64. Аналіз господарської діяльності підприємства громадського харчування.
65. Аналіз господарської діяльності будівельного підприємства.

66. Аналіз товаропотоків та впливу їх оптимізації на результати діяльності підприємства торгівлі.
67. Аналіз господарської діяльності автотранспортного підприємства.
68. Аналіз господарської діяльності туристичного підприємства.
69. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
70. Аналіз доходів та видатків бюджетної установи.
71. Аналіз ефективності діяльності комерційного банку.
72. Організація економічного аналізу на підприємстві за допомогою сучасних комп'ютерних програм.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аналіз господарської діяльності: навч. посібник / за заг. редакцією І.В. Сіменко, Д.Т. Косової. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 384 с.
2. Абрютіна М.С. Финансовый анализ коммерческой деятельности: [учебное пособие] / М.С. Абрютіна. – М.: Финпрес, 2002. – 176 с.
3. Базілінська О.Я. Финансовый анализ: теория та практика / О.Я. Базілінська - К.: Центр учбової літератури, 2009. – 328 с.
4. Баканов М.И. Теория экономического анализа / М.И. Баканов, А.Д. Шеремет. - М.: Финансы и статистика, 2002. – 416с.
5. Басовский Л.Е. Теория экономического анализа: [учебное пособие] / Л.Е. Басовский. - М.: Инфра-М, 2003. – 222 с.
6. Бланк И.А. Управление активами и капиталом предприятия. / И.А. Бланк – К.: Ника-центр, Эльга, 2003, - 448 с.
7. Бланк И.А. Управление денежными потоками. [2-е изд, перераб. и доп.] / И.А. Бланк – К.: Ника-центр, 2007, - 752 с.
8. Бланк И.А. Управление прибылью. [3-е изд., перераб. и доп.] / И.А. Бланк – К.: Ника-центр, 2007, - 768 с.
9. Бланк И.А. Управление формированием капитала / И.А. Бланк – К.: Ника-центр, Эльга, 2002, - 512 с.
10. Болюх М.А., Горбаток М.І. Збірник задач з курсу „Економічний аналіз”: [навчальний посібник] / М.А. Болюх, М.І. Горбаток. – К.: КНЕУ, 2002. – 232 с.
11. Бороненкова С.А. Управленческий анализ: [учебное пособие] / С.А. Бороненкова – М.: Финансы и статистика, 2002. – 384 с.
12. Бочаров В.В. Финансовый анализ. / В.В. Бочаров. - СПб: Питер, 2002. – 240 с.

13. Бригхем Ю. Финансовый менеджмент: [экспресс-курс. – 4-е изд.] / Ю. Бригхем, Дж. Хьюстон; пер. с англ. – СПб.: Питер, 2007. – 544 с.
14. Бутинець Ф.Ф. Економічний аналіз. Практикум: [навчальний посібник для студентів вузів] / Ф.Ф. Бутинець, Є.В. Мних, О.В. Олійник. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 416 с.
15. Герасимова В.Д. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности промышленного предприятия: учебное пособие / В.Д. Герасимова. – М.: КНОРУС, 2011. – 360 с.
16. Гиляровская Л.Т. Анализ и оценка финансовой устойчивости коммерческого предприятия / Л.Т. Гиляровская, А.А. Вехорева. – СПб.: Питер, 2003. – 256 с.
17. Гинсбург А.И. Экономический анализ. / А.И. Гинсбург. – СПб.: Питер, 2003. – 176 с.
18. Грабовецький Б.Є. Економічне прогнозування і планування: [навчальний посібник] / Б.Є. Грабовецький. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 188 с.
19. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз: [навчальний посібник] / Б.Є. Грабовецький. - Київ: Центр навчальної літератури, 2009. – 256 с.
20. Гушко С.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / С.В. Гушко, А.В. Шайкан, Н.П. Шайкан, О.А. Гушко. – Вид. 2-ге, перероб. і допов. – Кривий Ріг: Чернявський Д.О., 2011. – 174 с.
21. Економічний аналіз: [навчальний посібник] / М.А. Болух, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток; за ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – К.: КНЕУ, 2001. – 540с.
22. Економічний аналіз діяльності підприємства / [Петряєва З.Ф., Хмеленко Т.Т., Азаренков Т.Ф., Танін В.І.]. - Харків.: АТЗТ “Самміт-Харків”, 2001. – 302с.

23. Економічний аналіз: [навч. посіб.] / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП „Рута”, 2003. – 680 с.
24. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник. / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. – Л.: Вид-во Нац. ун-ту „Львівська політехніка”, 2005. – 714 с.
25. Іванова Н.Ю. Аналіз беззбитковості виробництва: теорія та практика: [навч. посіб.] / Н.Ю. Іванова. – К.: Лібра, 2002. – 72 с.
26. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: [навч. посіб. – 4-те вид., перероб. і доп.] / В.М. Івахненко. - К.: Знання, 2004. – 190 с.
27. Івахненко В.М.. Курс економічного аналізу: [навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни] / В.М. Івахненко, М.І Горбатов.- К.: КНЕУ, 2006. – 302 с.
28. Ізмайлова К.В. Сучасні технології фінансового аналізу: [навч. посіб.] / К.В.Ізмайлова. – К.: МАУП, 2003. – 148 с.
29. Каракоз И.И. Теория экономического анализа / И.И. Каракоз, В.И. Самборский. - К.: Вища школа, 1989г. - 255 с.
30. Карамзін В.А. Економічний аналіз: Практикум. / В.А. Карамзін, О.М. Савицька. – К.: Знання, 2007. – 255 с.
31. Кіндрацька Г.І. Економічний аналіз: [підручник] / Г.І. Кіндрацька, М.С. Білик, А.Г. Загородній; за ред. проф. А.Г. Загороднього. – [3-те вид., перероб. і доп.] – К.: Знання, 2008. – 487 с.
32. Ковалев А.И., Анализ финансового состояния предприятия. / А.И. Ковалев, Привалов В.П. – [5-е изд., перераб. и доп.] – М.: Центр экономики и маркетинга, 2001. – 256 с.
33. Ковалев В.В. Финансовый анализ: методы и процедуры / В.В. Ковалев – М.: Финансы и статистика, 2006. – 560 с.

34. Ковальчук К.Ф. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій: навчальний посібник / К.Ф. Ковальчук – К.: Центр учбової літератури, - 2012. – 326 с.
35. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности: учеб. / [Л.Т. Гиляровская и др.]. – М.: ТК Велби, из-во Проспект, 2006. – 360 с.
36. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства: [навчальний посібник – 2-е видання] / М.Я. Коробов – К.: Т-во „Знання”, КОО, 2001. – 378с.
37. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства / [Т.Д. Костенко, Є.О. Підгора, В.С. Рижиков, В.А. Панков, А.А. Герасимов, В.В. Ровенська] - [видання 2-ге перероблене та доповнене; навчальний посібник.]. - К.: Центр учбової літератури, 2007. – 400 с.
38. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз: [підручник] / Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 392 с.
39. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: [монографія]. / Л.А. Лахтіонова. – К.: КНЕУ, 2001. - 378с.
40. Любушин Н.П. Теория экономического анализа / Н.П. Любушин, В.Б. Лещева, Е.А. Сучков – М.: Юристъ, 2002. – 480 с.
41. Марченко А.А. Аналіз джерел формування фінансових ресурсів // Фінанси України. – 2008. - №9. – с.102.
42. Мец В.О. Економічний аналіз (збірник практичних завдань і тестів за даними П(С)БО): [навч.посібник] / В.О. Мец – К.: КНЕУ, 2001. – 236 с.
43. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: [навч.посібник] / В.О. Мец – К.: Вища школа, 2003. – 278 с.
44. Мних Є.В. Економічний аналіз: [підручник: вид. 2-ге, перероб. та доп.] / Є.В. Мних. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 472с.

45. Мних Є.В. Економічний аналіз: Практикум. / Є.В. Мних та колектив авторів. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 432с.
46. Олійник О.В. Економічний аналіз: Практикум / О.В. Олійник; за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. – [2-ге вид., перероб. і доп.] – Житомир: ПП „Рута”, 2003. – 496 с.
47. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства / [М.О. Кизим, В.А. Забродський, В.А. Зінченко, Ю.С. Копчак]. – Х.: Видавничий дім „ІНЖЕК”, 2003. – 144 с.
48. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: [підручник] / П.Я. Попович. – Тернопіль: Економічна думка, 2004. – 416с.
49. Прокопенко І.Ф. Методика і методологія економічного аналізу: [навчальний посібник] / І.Ф. Прокопенко, В.І. Ганін. – К.: Центр учбової літератури, - 2008. – 430 с.
50. Пястолов С.М. Экономический анализ деятельности предприятий: [учебное пособие] / С.М. Пястолов. – М.: Академич. Проект, 2002. – 573 с.
51. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятий / Г.В. Савицкая. - Минск.: ООО “Новое издание”, 1999г. – 688 с.
52. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: [навч. посібник] / Г.В. Савицька. – [3-тє вид., випр. і доп.]. – К.: Знання, 2007. – 668 с.
53. Селезнева Н.Н., Финансовый анализ: [учебное пособие]. / Н.Н. Селезнева, А.Ф. Ионова – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 320 с.
54. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз: [навч. посіб.] / Н.В. Тарасенко.– [3-тє вид., перероб.]. – Л.: „Новий світ - 2000”, 2004. – 344 с.
55. Фінансовий аналіз: [навч. посіб. – 2-ге вид.] / [М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька] – К.: КНЕУ, 2007. – 592 с.
56. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: [підручник] / Ю.С. Цал-Цалко - К.: Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.

57. Цигилик І.І. Економічний аналіз господарської діяльності підприємства: Опорний конспект лекцій / І.І. Цигилик, С.О. Кропельницька, О.І. Мозіль. – Київ, Центр навчальної літератури, 2004. – 99 с.
58. Чебан Т.М. Теорія економічного аналізу: [навчальний посібник] / Т.М. Чебан, Т.А. Калінська, І.О. Дмитрієнко: за ред. проф. В.Є. Труша. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 214 с.
59. Чигринська О.С. Теорія економічного аналізу: [навчальний посібник] / О.С. Чигринська, Т.М. Власюк – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 232 с.
60. Шеремет А.Д. Теория экономического анализа / А.Д. Шеремет. - Москва, Инфра-М, 2002. – 333 с.
61. Шеремет А.Д. Методика финансового анализа / А.Д. Шеремет, Е.В. Негашев. - М.:ИНФРА-М.: 1999.-208с.
62. Шморгун Н.П. Фінансовий аналіз: [навч. посіб.] / Н.П. Шморгун, І.В. Головка. – К.: ЦНЛ, 2006. – 528 с.
63. Шубіна С.В. Економічний аналіз: практикум / С.В.Шубіна, Ж..І. Торянин. – К.: Знання, 2007. – 230 с.
64. Яцків М.І. Теорія економічного аналізу / М.І. Яцків. - Львів: Світ, 1993. – 216 с.

ДОДАТКИ:**ДОДАТОК А**

Взірець заяви на затвердження теми курсового проекту

Завідувачу кафедри обліку та аудиту ДВНЗ «УжНУ»,
Даньківу Й.Я.
студента спеціальності 6.030509
“Облік і аудит”
_____ форми
навчання
Козак Яни Юріївни

З А Я В А

Прошу затвердити тему курсового проекту “ Аналіз поточних зобов’язань та платіжної дисципліни підприємства ” на матеріалах ЗАТ “Ужгородська швейна фабрика ”.

“ ___ ” _____ 20__ р.

_____
Підпис студента

ДОДАТОК Б

Взірець завдання на курсовий проект студенту

**Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Економічний факультет
Кафедра обліку і аудиту**

Завдання затверджую:

Зав. кафедрою обліку і аудиту

_____ проф. Даньків Й.Я.

«__» _____ 201__ року.

ЗАВДАННЯ НА КУРСОВИЙ ПРОЕКТ СТУДЕНТУ

1. Тема курсового проекту

На матеріалах: _____

2. Термін здачі курсового проекту на кафедру обліку і аудиту
_____ 20__ року.

3. Вихідні дані для написання курсового проекту:

Дані синтетичного та аналітичного обліку _____ за
20__ - 20__ роки;

Бухгалтерська, податкова та статистична звітність за
_____ роки;

ДОДАТОК ВВзірець титульної сторінки курсового проекту

Реєстраційний номер: _____

Дата надходження: _____ 201_ року

**ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Економічний факультет
Кафедра обліку і аудиту**

КУРСОВИЙ ПРОЕКТ

з дисципліни «Аналіз господарської діяльності»
на тему: «Аналіз пасивів підприємства»

**Студентки 4/5 курсу
денної /заочної форми навчання
Напряму підготовки: бакалавр
Спеціальності 6.030509 «Облік і аудит»
САВЧИН Ірини Петрівни
Керівник: к.е.н., доц. Ганусич В.О.**

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії: _____

(підпис) _____ (Прізвище та ініціали)

(підпис) _____ (Прізвище та ініціали)

(підпис) _____ (Прізвище та ініціали)

Ужгород, 201_ рік

ДОДАТОК Д**Взірець реферату курсового проекту****РЕФЕРАТ.**

Курсовий проект на тему «**Аналіз поточних зобов'язань та платіжної дисципліни підприємства**» містить 35 сторінок, 35 таблиць, 2 рисунки, список літературних джерел з 30 найменувань, 15 додатків.

Ключові слова: поточні зобов'язання, платоспроможність, платіжна дисципліна, грошові потоки, платіжний баланс.

Предметом дослідження є поточні зобов'язання та стан платіжної дисципліни на ЗАТ "Ужгородська швейна фабрика".

Метою курсового проекту є дослідження організації і методики аналізу поточних зобов'язань, вчасності їх погашення та розробка заходів щодо покращення платіжної дисципліни на досліджуваному підприємстві.

За наслідками дослідження сформульовані основні напрямки роботи по скороченню кредиторської заборгованості, покращення стану платіжної дисципліни, вжиття заходів щодо збалансованості позитивного та негативного грошових потоків.

ДОДАТОК Г

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
" Ужгородський національний університет"
Кафедра обліку та аудиту**

**Розрахунково-аналітична частина курсового проекту
з навчальної дисципліни „Аналіз господарської діяльності”**

**Виконана на матеріалах...
вказати назву підприємства
за 20__ - 20__ рр.**

Студента 4-го курсу, 2 групи
Напряму підготовки бакалавр
Спеціальність: „Облік і аудит”
Шоляк Наталії Михайлівни

Науковий керівник:
к.е.н., доц. Ганусич В.О.

Ужгород, 20__ рік

Назва статті	Код и рядків	На початок періоду	На кінець періоду	Аналіз динаміки		Аналіз структури			
				Абсолютне відхилення, (+,-)	Відносье відхилення, %	Аналіз питомої ваги статей у підсумку балансу			Структурний аналіз абсолютного відхилення
						На початок періоду	На кінець періоду	Відхилення, (+,-)	
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8
інші оборотні активи	1170 , 1190								
Усього за розділом II	1195								
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200								
Баланс	1300								
<i>Розрахунки показники: Активи, що повільно реалізуютьс я</i>	1095 , від 1100 до 1155 , 1170 , 1190 , 1200								
<i>Найбільш ліквідні активи</i>	1160 , 1165								
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8

Показники фінансової стійкості підприємства

Таблиця 3

Показники	Нормативне значення	На кінець попереднього року	На кінець звітного року	Відхилення	
				абсолютне	відносне, %
Коефіцієнт фінансової незалежності	$\geq 0,5$				
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	$< 0,5$				
Коефіцієнт довгострокового фінансування	$\geq 0,6$				
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,3-0,5				
Коефіцієнт забезпечення запасів робочим капіталом	0,5-0,7				

Методика визначення показників у табл. 3:

Показник	Формула	Методика розрахунку за статтями балансу	Нормативне значення
Коефіцієнт фінансової незалежності	$K_{\text{фн}} = \frac{BK}{B}$	$\frac{p.1495}{p.1900}$	$\geq 0,5$
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	$K_3 = \frac{3}{B}$	$\frac{p.1595 + p.1695 + p.1700}{p.1900}$	$< 0,5$
Коефіцієнт довгострокового фінансування	$K_{\text{дф}} = \frac{BK + ДЗ}{B}$	$\frac{p.1495 + p.1595}{p.1900}$	$\geq 0,6$
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$K_{\text{м}} = \frac{OA - ПЗ}{BK} = \frac{BOK}{BK}$	$\frac{p.1195 + p.1200 - p.1695 - p.1700}{p.1495}$	Оптимальне значення 0,5, але $> 0,3$

Коефіцієнт забезпечення запасів робочим капіталом	$K_{зз} = \frac{OA - ПЗ}{MOA}$	$\frac{p.1195 + p.1200 - p.1695 - p.1700}{p.1100 + 1110}$	0,6-0,7, нижня критична величина – 0,5.
	$= \frac{BOK}{MOA}$		
Умовні позначення: <i>BK</i> – власний капітал, <i>B</i> – валюта балансу, <i>З</i> – зобов'язання, <i>ДЗ</i> – довгострокові зобов'язання, <i>ПЗ</i> – поточні зобов'язання, <i>OA</i> – оборотні активи, <i>MOA</i> – матеріальна частина оборотних активів, <i>BOK</i> – власні оборотні кошти (робочий капітал)			

Показники платоспроможності підприємства

Таблиця 4

Показники	Нормативне значення	На кінець попереднього року	На кінець звітного року	Відхилення	
				абсолютне	відносне, %
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,25 - 0,35				
Коефіцієнт швидкої ліквідності	≥ 1				
Загальний коефіцієнт покриття	2,0 - 2,5				

Методика визначення показників у табл. 4:

Показник	Формула	Методика розрахунку за статтями балансу	Нормативне значення
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{ал} = \frac{ГК}{ПЗ}$	$\frac{p.1165}{p.1695 + p.1700}$	0,25 - 0,35
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$K_{шл} = \frac{ГК + Д}{ПЗ}$	$\frac{p.1165 + (\text{сума рядків від 1125 до p.1160, крім p.1136})}{p.1695 + p.1700}$	≥ 1

Загальний коефіцієнт покриття	$K_p = \frac{OA}{PЗ}$	$\frac{p.1195 + p.1200}{p.1695 + p.1700}$	2,0 - 2,5
Умовні позначення: <i>ГК</i> – грошові кошти, <i>Д</i> – дебіторська заборгованість, <i>ПЗ</i> – поточні зобов'язання, <i>ОА</i> – оборотні активи.			

Аналіз динаміки показників прибутку в розрізі видів діяльності

Таблиця 5

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (ЧД)				
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) (СР)				
Валовий прибуток (збиток)				
Інші операційні доходи (ІОД)				
Операційні витрати (ОВ)				
Фінансовий результат від операційної діяльності				
Фінансовий результат від фінансової діяльності (ФД)				
Фінансовий результат від іншої діяльності (ІД)				
Фінансовий результат до оподаткування				
Витрати (дохід) з податку на прибуток (ПП)				
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування (Прип)				
Чистий фінансовий результат (ЧП)				

Методичні пояснення до табл. 5:

Таблиця складається за даними Звіту про фінансові результати.

Аналіз динаміки використання та розподілу прибутку підприємства

Таблиця 6

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) на початок року				
Фінансовий результат до оподаткування				
Витрати (дохід) з податку на прибуток (ПП)				
Чистий фінансовий результат				
Відрахування до резервного капіталу				
Виплата дивідендів				
Частина прибутку, направлена на збільшення статутного капіталу				
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) на кінець року				

Методичні пояснення до табл. 6:

Таблиця складається за даними Балансу, Звіту про фінансові результати, Звіту про рух грошових коштів, Звіту про власний капітал.

Основні показники рентабельності діяльності підприємства

Таблиця 7

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення
Чистий дохід від реалізації, тис.грн.			
Валовий прибуток, тис. грн.			
Прибуток від операційної діяльності, тис. грн			
Чистий прибуток, тис.грн.			
Середня величина власного капіталу, тис.грн.			
Середня сума виробничих активів, тис.грн.			
Податок на прибуток від операційної діяльності, тис.грн.			
1. Рентабельність продажу, %			
2. Рентабельність власного капіталу, %			
3. Рентабельність виробничих активів, %			
4. Валова рентабельність продукції, %			
5. Операційна рентабельність продукції, %			
6. Чиста операційна рентабельність продукції, %			

Методика визначення показників у табл. 7:

Показники рентабельності визначаються за наведеними формулами. Для правильного визначення вихідних показників рекомендується спочатку докладніше з ними ознайомитися. Вихідні показники визначаються на основі Балансу та Звіту про фінансові результати.

Показник	Формула
Рентабельність продажу, %	$\frac{ЧП}{ЧД} \cdot 100$
Рентабельність власного капіталу, %	$\frac{ЧП}{ВК} \cdot 100$
Рентабельність виробничих активів, %	$\frac{ЧП}{ОЗ + МОА} \cdot 100$

Валова рентабельність продукції, %	$\frac{ВП}{ЧД} \cdot 100$
Операційна рентабельність продукції, %	$\frac{ОП}{ЧД} \cdot 100$
Чиста операційна рентабельність продукції, %	$\frac{ОП - ППО}{ЧД} \cdot 100$
<p><i>Умовні позначення: ЧП – чистий прибуток, ЧД – чистий дохід від реалізації, $\widehat{А\hat{E}}$ – середньорічна величина власного капіталу, $\overline{ОЗ}$ – середньорічна вартість основних засобів, $\overline{МОА}$ – середньорічна вартість матеріальної частини оборотних активів, ВП – валовий прибуток, ОП – прибуток від операційної діяльності, ППО – податок на прибуток від операційної діяльності.</i></p>	

Позитивні та негативні грошові потоки підприємства в розрізі видів діяльності за звітний рік

Таблиця 8

Показники	Позитивний грошовий потік	Негативний грошовий потік	Чистий грошовий потік
<i>Операційна діяльність</i>			
Отримано грошових коштів від реалізації товарів			
Сума грошових коштів, сплачених за придбані товари			
Сума виплаченої заробітної плати та внесків по соціальному страхуванню			
Сума податкових платежів			
Інші виплати у процесі операційної діяльності			
Сумарні грошові потоки підприємства від операційної діяльності			
<i>Фінансова діяльність</i>			

Надходження власного капіталу			
Отримані позики			
Інші надходження			
Погашення позик			
Сплачені дивіденди			
Інші платежі			
Сумарні грошові потоки підприємства від фінансової діяльності			
<i>Інвестиційна діяльність</i>			
Отримані грошові кошти від реалізації фінансових інвестицій та необоротних активів			
Отримані відсотки, дивіденди			
Інші надходження			
Оплата вартості придбаних основних засобів			
Інші платежі			
Сумарні грошові потоки підприємства від інвестиційної діяльності			
Сумарні грошові потоки підприємства від всіх видів діяльності			

Методичні пояснення до табл. 8:

Таблиця заповнюється за даними Звіту про рух грошових коштів, складеного за прямим методом. Якщо аналізоване підприємство складає цей звіт за непрямим методом, то показники, які стосуються першого розділу (Рух грошових в результаті операційної діяльності) можна відповідним чином замінити. Якщо аналізоване підприємство складає фінансову звітність за малими формами згідно П(С)БО 25, тобто без Звіту про рух грошових коштів, табл. 8 слід заповнити за даними синтетичного обліку.

**Показники оцінки розвитку із застосуванням
"золотого правила розвитку підприємства"**

Таблиця 9

Показники, тис. грн.	Попередній рік	Звітний рік	Темп росту
1. Середня сума джерел фінансування (середня величина валюти балансу)			
2. Чистий прибуток			
3. Чистий дохід від реалізації			

Методичні пояснення до табл. 9:

На основі визначених у таблиці показників в описовій частині треба дати оцінку розвитку підприємства. Про зростання ділової активності у найбільш загальному вираженні свідчить таке співвідношення показників:

$$T_{\text{ЧП}} > T_{\text{РП}} > T_{\text{ВК}} > 100\%,$$

де $T_{\text{ЧП}}$ – темп росту чистого прибутку, $T_{\text{РП}}$ - темп росту реалізації продукції, $T_{\text{ВК}}$ - темп росту вкладень капіталу.

Цю залежність називають „золотим правилом економіки підприємства”, яка означає, що:

- а) економічний потенціал підприємства зростає;
- б) зростання реалізації продукції випереджує приріст вкладеного капіталу;
- в) прибутковість (рентабельність) вкладеного капіталу та обороту з продаж зростає.

Аналіз оборотності оборотних коштів

Таблиця 10

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.			
Середня вартість оборотних активів, тис. грн. ($\overline{OA}$)			
в тому числі:			
середня вартість запасів, тис. грн.			
середня вартість дебіторської заборгованості, тис. грн			
Коефіцієнт оборотності оборотних активів ($K_{об}$)			
Тривалість одного обороту оборотних активів, днів ($T_{об}$)			
Коефіцієнт оборотності запасів			
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості			
Середня тривалість одного обороту дебіторської заборгованості, днів			
Визначити суму вивільнених коштів з обороту у зв'язку з прискоренням оборотності чи додатково залучених коштів в оборот при уповільненні оборотності капіталу за формулою:			
$\pm E = \frac{\text{Виручка від реалізації (фактична)}}{\text{Дні звітного періоду}} \cdot \Delta T_{об}$			
Визначити зміну суми прибутку за рахунок зміни коефіцієнта оборотності капіталу за формулою:			
$\Delta П = \overline{OA}^1 \cdot \Delta K_{об} \cdot P_{пр}^0$			

Методичні пояснення до табл. 10:

На основі показників таблиці в описовій частині необхідно:

1. Визначити суму вивільнених коштів з обороту у зв'язку з прискоренням оборотності чи додатково залучених коштів в оборот при уповільненні оборотності капіталу.
2. Визначити зміну суми прибутку за рахунок зміни коефіцієнта оборотності капіталу (у формулі $P_{пр}$ – рентабельність продажу з таблиці 7).

Аналіз динаміки випуску продукції у натуральних та вартісних вимірниках

Таблиця 11

Показники, тис. грн.	Попередній рік	Звітний рік	Темп росту
Обсяг випуску продукції, тис. грн.:			
Продукція 1			
Продукція 2			
Продукція 3			
Інші види продукції			
Обсяг випуску продукції у натуральному виразі:			
Продукція 1			
Продукція 2			
Продукція 3			
Середньорічна собівартість одиниці продукції, грн.			
Продукція 1			
Продукція 2			
Продукція 3			

Методичні пояснення до табл. 11:

За даними таблиці необхідно провести порівняльний аналіз динаміки випуску продукції у натуральних та вартісних вимірниках, зробити висновки щодо загальної динаміки випуску окремих видів продукції. При цьому студент має визначити 2-3 основні види продукції підприємства, і провести їх докладний аналіз, решта видів об'єднують у показник Інші види продукції і аналізу натуральних показників по них не проводять. У висновках необхідно описати як вплинули на зміну обсягу випуску зміна кількості випущеної продукції та зміна її собівартості.

Якщо об'єктом дослідження є торгове підприємство або підприємство сфери послуг, то показники випуску продукції у таблиці 11 замінюють на показники реалізації, а саме: *Чистий дохід від реалізації, Обсяг реалізації у натуральному виразі, Середньорічна ціна реалізації одиниці товару (послуги)*. При

формулюванні висновків треба відповісти на питання: за рахунок чого змінився чистий дохід від реалізації: за рахунок зміни кількості проданих товарів (послуг) чи за рахунок зміни цін.

Аналіз коливання рівня сезонності реалізації

Таблиця 12

Місяць	Обсяг реалізації		Середньомісячний обсяг за аналізований період, тис. грн	Індекс сезонності
	Попередній рік	Звітний рік		
Січень				
Лютий				
Березень				
Квітень				
Травень				
Червень				
Липень				
Серпень				
Вересень				
Жовтень				
Листопад				
Грудень				
<i>Разом</i>				

Методичні пояснення до табл. 12:

Якщо щомісячні дані щодо обсягу реалізації відсутні, то такий аналіз можна провести у квартальному розрізі, замінивши у таблиці 12 місяців чотирма кварталами.

Аналіз сезонності реалізації у таблиці 12 можна провести по загальній сумі реалізованих товарів (робіт, послуг). В такому разі у колонці *Обсяг реалізації* наводиться *Чистий дохід від реалізації*. А можна обрати один з основних видів продукції (товарів), тоді *Обсяг реалізації* цього виду продукції зазначається на вибір у натуральних або грошових вимірниках.

Індекс сезонності розраховується відношенням фактичного звітного обсягу реалізації продукції до середнього (розраховується за кожний місяць або квартал). На основі індексу сезонності доцільно побудувати на графіку Сезонну хвилю обсягу реалізації продукції.

Аналіз руху робочої сили

Таблиця 13

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення
1. Середньоспівкова чисельність персоналу			
2. Прийнято на роботу			
3. Вибуло з підприємства			
<i>в тому числі:</i>			
- у зв'язку з виходом на пенсію			
- за власним бажанням			
- за порушення трудової дисципліни			
- через невідповідність кваліфікації			
4. Коефіцієнт обороту з прийому			
5. Коефіцієнт обороту зі звільнення			
6. Коефіцієнт плинності кадрів			

Методичні пояснення до табл. 12:

Аналіз руху робочої сили проводиться за наступними показниками:

1. Коефіцієнт обороту з прийому кадрів – відношення чисельності прийнятих працівників до середньооблікової чисельності працівників за певний період.
2. Коефіцієнт обороту зі звільнення - відношення чисельності звільнених працівників до середньооблікової чисельності працівників за певний період.
3. Коефіцієнт плинності кадрів - відношення чисельності звільнених працівників у зв'язку з плинністю (звільнених за власним бажанням, за порушення трудової дисципліни, через невідповідність кваліфікації) до середньооблікової чисельності працівників за певний період. Якщо недостатньо даних для розрахунку цього коефіцієнту, то він може не визначатися.

Аналіз динаміки показників продуктивності праці

Таблиця 14

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення
Обсяг випуску продукції (ОВП) ¹ , тис. грн			
Середньоспискова чисельність працівників (ССЧ), осіб			
Загальний фонд робочого часу, кількість відпрацьованих працівниками людино-годин (ФРЧ)			
Середня кількість днів відпрацьованих одним працівником за рік (КД)			
Середня кількість годин відпрацьованих одним працівником за рік (КГ)			
Середня тривалість робочого дня (ТРД), годин			
Виробіток одного працівника ² :			
- середньорічний (ПП), тис. грн.			
- середньоденний (ДВ), грн..			
- середньогодинний (ГВ), грн.			
Виконати розрахунок впливу факторів на зміну середньорічного виробітку одного працівника за факторною моделлю: $ПП = КД \cdot ТРД \cdot ГВ.$ $\Delta ПП_{КД} = \Delta КД \cdot ТРД^0 \cdot ГВР^0$ $\Delta ПП_{ТРД} = КД^1 \cdot \Delta ТРД \cdot ГВР^0$ $\Delta ПП_{ГВР} = КД^1 \cdot ТРД^1 \cdot \Delta ГВР$			
Розрахувати вплив основних трудових факторів на зміну обсягу випуску продукції. $ОВП = ССЧ \cdot КД \cdot ТРД \cdot ГВР$ $\Delta ОВП_{ССЧ} = \Delta ССЧ \cdot КД^1 \cdot ТРД^0 \cdot ГВР^0$ $\Delta ОВП_{КД} = ССЧ^1 \cdot \Delta КД \cdot ТРД^0 \cdot ГВР^0$ $\Delta ОВП_{ТРД} = ССЧ^1 \cdot КД^1 \cdot \Delta ТРД \cdot ГВР^0$ $\Delta ОВП_{ГВР} = ССЧ^1 \cdot КД^1 \cdot ТРД^1 \cdot \Delta ГВР$			

Методичні пояснення до табл. 14:

Якщо об'єктом дослідження є торгове підприємство або підприємство сфери послуг, то показники випуску продукції у таблиці 14 замінюють на показники реалізації, а саме: ¹Чистий дохід від реалізації,

² Дохід від реалізації в розрахунку на одного працівника.

Дані щодо фактичного часу роботи працівників визначаються на основі статистичного Звіту з праці (ф. № 1-ПВ). Якщо статистична звітність з об'єктивних причин відсутня, то розрахунок можна виконати на основі затверджених норм робочого часу на певний рік. Наприклад на 2015 рік затверджена норма робочого часу при 40-годинному робочому тижні становить 1995 годин, кількість робочих днів – 255 (включаючи передсвяткові скорочені дні).

Дані для визначення співвідношення темпів росту середньої заробітної плати та продуктивності праці

Таблиця 15

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Темп росту
Обсяг випуску продукції (ОВП) ¹ , тис. грн			
Середньоспиксова чисельність працівників (ССЧ), чол.			
Фонд оплати праці (ФОП), тис. грн..			
Середьорічний виробіток працівника, продуктивність праці (ПП)			
Середньорічна заробітна плата працівника, тис.грн (РЗП)			

Методичні пояснення до табл. 15:

¹ Чистий дохід від реалізації для торгових підприємств та підприємств сфери послуг.

За даними таблиці треба оцінити співвідношення темпів росту середньої заробітної плати та продуктивності праці. Для розширеного відтворення, отримання необхідного прибутку та рентабельності важливо, щоб темпи росту продуктивності праці випереджували темпи росту її оплати.

Аналіз динаміки та структури основних засобів

Таблиця 16

Група основних засобів	Наявність на початок року		Надійшло за звітний рік		Вибуло за звітний рік		Наявність на кінець року	
	тис. грн.	частка, %	тис. грн.	частка, %	тис. грн.	частка, %	тис. грн.	частка, %
Земельні ділянки								
Інвестиційна нерухомість								
Капітальні витрати на поліпшення земель								
Будинки, споруди та передавальні пристрої								
Машини та обладнання								
Транспортні засоби								
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)								
Тварини								
Багаторічні насадження								
Інші основні засоби								
Бібліотечні фонди								
Малоцінні необоротні матеріальні активи								
Тимчасові (нетитульні) споруди								
Природні ресурси								
Інвентарна тара								
Предмети прокату								
Інші необоротні матеріальні активи								
Разом основних засобів підприємства								

Методичні пояснення до табл. 16:

Таблиця складається за даними Приміток до річної фінансової звітності.

Аналіз стану та руху основних засобів підприємства

Таблиця 17

Період	Первісна вартість основних засобів, тис. грн.				Знос на кінець року
	На початок року	Введено за рік	Вибуло за рік	На кінець року	
1. Попередній рік					
2. Звітний рік					
Аналітичні показники					
Показники			Попередній рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення
1. Коефіцієнт вибуття основних засобів					
2. Коефіцієнт поступлення основних засобів					
3. Коефіцієнт зносу основних засобів					
4. Коефіцієнт придатності основних засобів					

Методичні пояснення до табл. 17:

Таблиця складається за даними Балансу та Приміток до річної фінансової звітності.

Показники руху та технічного стану основних засобів:

1. Коефіцієнт поступлення:

$$K_{п} = \frac{\text{Вартість основних засобів, введених в експлуатацію}}{\text{Вартість основних засобів на кінець періоду}}$$

Відображає частку нових основних засобів у загальній їх вартості на кінець року.

2. Коефіцієнт вибуття:

$$K_{в} = \frac{\text{Вартість основних засобів, що вибули}}{\text{Вартість основних засобів на початок періоду}}$$

Відображає частку вибулих основних засобів.

Ці два коефіцієнта розраховуються по первісній вартості.

3. Коефіцієнт зносу:

$$K_{з} = \frac{\text{Сума зносу основних засобів}}{\text{Первісна вартість основних засобів}}$$

4. Коефіцієнт придатності:

$$K_{\text{пр}} = \frac{\text{Залишкова вартість основних засобів}}{\text{Первісна вартість основних засобів}} = 1 - K_3$$

Аналіз ефективності використання основних засобів підприємства

Таблиця 18

Показники	Минулий рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення (±)
Обсяг випуску продукції ¹ (ОВП), тис. грн			
Середньорічна вартість основних виробничих засобів (ОЗ), тис. грн.			
Фондовіддача основних засобів (Ф), грн			
Фондомісткість (Ф _{міст}), грн			
Виконати розрахунок впливу факторів на зміну фондовіддачі (Ф) за факторною моделлю:			
$\Phi = \frac{\text{ОВП}}{\text{ОЗ}},$			

Методичні пояснення до табл. 18:

¹ Чистий дохід від реалізації для торгових підприємств та підприємств сфери послуг.

Розрахунок показників проводиться за формулами:

- фондовіддача (віддача основних засобів):

$$\Phi = \frac{\text{ОВП}}{\text{ОЗ}},$$

де ОВП – обсяг випуску продукції.

Відображає обсяг виробленої продукції на 1 грн. основних засобів.

- фондомісткість (показник обернений фондовіддачі):

$$\Phi_{\text{міст}} = \frac{\text{ОЗ}}{\text{ОВП}},$$

Показує середню вартість основних засобів, які забезпечували

виробництво продукції, вартістю 1 грн.

Розрахунок впливу факторів на зміну фондівдачі за кратною детермінованою факторною моделлю виконується методом ланцюгових підстановок:

№ підстановки	Фактори		Результативний показник	Вплив факторів
	ОВП	ОЗ	Ф	
Базис	ОВП ₀	ОЗ ⁰	Ф ⁰	-
1-ша підстановка	ОВП ₁	ОЗ ⁰	$\Phi^{ум1} = \frac{ОВП^1}{ОЗ^0}$	$\Delta \Phi^{ОВП} = \Phi^{ум1} - \Phi^0$
Звіт	ОВП ₁	ОЗ ¹	Ф ¹	$\Delta \Phi^{ОЗ} = \Phi^1 - \Phi^{ум1}$
Перевірка: $\Delta \Phi = \Phi^1 - \Phi^0 = \Delta \Phi^{ОВП} + \Delta \Phi^{ОЗ}$				

Аналіз ефективності використання ресурсів підприємства на основі відносних показників прибутковості

Таблиця 19

Показники	Минулий рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення (±)
Валовий прибуток (збиток) (П), тис. грн			
Середньоспискова чисельність промислово-виробничого персоналу (ССЧ), чол.			
Середньорічна вартість основних виробничих засобів (ОЗ), тис. грн.			
Матеріальні витрати (МВ), тис. грн			
Рентабельність персоналу (Рпвп)			
Рентабельність основного капіталу (Рок)			
Прибуток на гривню матеріальних витрат (Пмв)			

Методичні пояснення до табл. 19:

Джерелами даних для аналізу є Баланс, Звіт про фінансові результати.

Показники ефективності використання ресурсів визначаються за формулами:

- рентабельність персоналу:

$$P_{\text{перс}} = \frac{\Pi}{\text{ССЧ}}$$

Відображає скільки прибутку припадає в середньому на одного працівника.

- рентабельність основного капіталу

$$P_{\text{ок}} = \frac{\Pi}{\text{ОЗ}},$$

Відображає, скільки прибутку приносить кожна гривня, вкладена в основні засоби.

- прибуток на гривню матеріальних витрат:

$$P_{\text{мв}} = \frac{\Pi}{\text{МВ}}$$

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

Методичні рекомендації до написання курсового проекту з навчальної дисципліни «Аналіз господарської діяльності» для студентів спеціальності 6.030509 «Облік і аудит» з напрямку підготовки «економіка і підприємництво», рівень підготовки – бакалавр з напрямку підготовки «Економіка і підприємництво». /Укладачі: Даньків Й.Я., Ганусич В.О. – Ужгород: ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2016. – 69с.

Технічна редакція та
комп'ютерна верстка: **В.К. Макарівч**

Видано коштом укладачів

Гарнітура «Times New Roman»
Умовних друкованих аркушів 1.91
Наклад 100 екземплярів